

Vlaams
Parlement

stuk **837** (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 7 december 2010 (2010-2011)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met de overeenkomst tussen
de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds,
en de Republiek Tadzjikistan, anderzijds,
inzake de wederzijdse bevordering
en bescherming van investeringen,
ondertekend in Brussel op 10 februari 2009

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING**1. Betekenis van de overeenkomst**

De Vlaamse Regering staat positief ten opzichte van het sluiten van internationale investeringsovereenkomsten. Die zijn immers erg belangrijk voor Vlaamse investeerders in het buitenland. Een Vlaamse investeerder zal meer geneigd zijn te investeren in landen als het politieke risico gedekt wordt door de Nationale Delcreditedienst (NDD). Voor de NDD is het bestaan van een bilaterale overeenkomst voor de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen een belangrijke factor bij de beoordeling van een verzekeringsaanvraag voor een geplande Vlaamse investering in het buitenland. De NDD kan dan immers een eventuele actie tegen of regres op de overheid van het gastland in geval van schade ondernemen. Hij kan alle investeringsvormen verzekeren.

Hoewel buitenlandse investeringen doorgaans al beschermd worden door nationale wetgevingen, biedt een bilateraal verdrag bijkomende waarborgen wegens de voorrang van het internationaal recht op het interne recht van een staat.

De bilaterale verdragen inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, die door de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) gesloten worden, bevestigen onder meer het principe dat investeringen slechts kunnen onteigend of beperkt worden in het partnerland als daartoe geldige redenen bestaan en als er een passende, efficiënte vergoeding uitgekeerd wordt, dit wil zeggen een vergoeding die kan gerepatriëerd worden. Ook de risico's 'oorlog' en 'opstand' worden aangeraakt. De verdragen huldigen voorts de vrije transfer van de geïnvesteerde middelen en hun opbrengsten.

Tot slot is in de verdragen een arbitrageregeling opgenomen voor geschillen die tussen een Vlaamse investeerder en de lokale overheid zouden kunnen rijzen over de toepassing van de beginselen van het investeringsverdrag. In dit verband wordt verwezen naar de arbitrage van het ICSID (International Centre for Settlement of Investment Disputes – Internationaal Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen) of naar de regels van de UNCITRAL (United Nations Commission of International Trade Law – Commissie van de Verenigde Naties voor Internationaal Handelsrecht). Ook werd een verwijzing naar de arbitrage van de particuliere geschillenbeslechtingorganen van de internationale Kamer van Koophandel in Parijs opgenomen in de investeringsovereenkomst.

Deze investeringsverdragen zijn in principe vooral zinvol in landen met een hoge politieke instabiliteit of risico.

De Vlaamse Regering hecht bijzonder belang aan een zo breed mogelijke toepassing van fundamentele arbeids- en milieunormen in de wereld. In alle BLEU-investeringsovereenkomsten ijvert de Vlaamse Regering voor de opname van een verwijzing naar de fundamentele arbeids- en milieunormen.

Door de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon is de Europese Unie (EU) exclusief bevoegd voor het sluiten van investeringsovereenkomsten. De Europese Commissie, die het Gemeenschappelijk Handelsbeleid van de EU uitvoert en dus dergelijke investeringsovereenkomsten zal onderhandelen, deed op 7 juli 2010 een voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van overgangsregelingen voor bilaterale investeringsovereenkomsten tussen lidstaten en derde landen¹. Aangezien

¹ COM(2010)344 definitief.

het Verdrag van Lissabon niet voorziet in een expliciete overgangsregeling die de status van de door de lidstaten gesloten overeenkomsten verduidelijkt, wordt met dit voorstel het voortbestaan van alle thans van kracht zijnde investeringsovereenkomsten tussen lidstaten en derde landen toegestaan. Hierdoor garandeert het voorstel uitdrukkelijk de rechtszekerheid met betrekking tot de voorwaarden waaronder investeerders werken. Deze benadering biedt de mogelijkheid geleidelijk een EU-investeringsbeleid te formuleren en uit te werken. De Commissie gaat tegen uiterlijk vijf jaar na de inwerkingtreding van de verordening alle bestaande bilaterale overeenkomsten toetsen op enkele voorgestelde criteria. Indien zij tot het besluit komt dat een overeenkomst niet conform is, kan zij de machtiging tot het voortbestaan van de overeenkomst intrekken en de lidstaat de opdracht geven om de overeenkomst te wijzigen of op te zeggen.

Het voorstel stelt tevens een kader en voorwaarden vast om lidstaten te machtigen onderhandelingen met derde landen aan te knopen met het oog op de wijziging van bestaande bilaterale investeringsovereenkomsten. Binnen dit kader kunnen lidstaten ook onder bepaalde voorwaarden gemachtigd worden tot het voeren van onderhandelingen over en het sluiten van nieuwe bilaterale investeringsovereenkomsten. De in het voorstel opgenomen procedure moet beschouwd worden als een uitzonderlijke overgangsmaatregel.

De Raad Buitenlandse Zaken benadrukte op 10 september 2010 dat er zo spoedig mogelijk een alomvattend en efficiënt kader moet komen voor investeringsovereenkomsten op EU-vlak. De Raad en het Europees Parlement bespreken en amenderen het voorstel van verordening, en zullen deze via de gewone wetgevingsprocedure aannemen.

De overeenkomst vormt een gemengd verdrag

Dergelijke internationale overeenkomsten ten gunste van de bevordering en de bescherming van investeringen in het buitenland zijn verdragen in de zin van het volkenrecht of het internationale publiek recht. Het zijn juridisch bindende en afdwingbare akten, onderschreven door volkenrechtelijke rechtspersonen, in casu drie onafhankelijke en soevereine staten en drie deelstaten met een grondwettelijk toegekende bevoegdheid om verdragen te sluiten. Die akten vormen de rechtsgrond voor rechten en verplichtingen in hoofde van die zes overheden en rechtstreeks in hoofde van investeerders op elkaars grondgebied. In overeenstemming met artikel 167, §3, van de Grondwet, worden alle verdragen gesloten door de daartoe bevoegde regeringen en aan hun parlementen ter instemming voorgelegd, vooraleer zij uitwerking kunnen hebben.

Het zogenaamde ‘gemengde’ karakter van de investeringsovereenkomsten werd op 4 mei 1994 vastgelegd in de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB). De ICBB heeft die beslissing op 4 april 1995 bekrachtigd. Zowel de gewesten als de federale overheid worden namelijk in principe bevoegd geacht. De overeenkomsten worden gemengde verdragen genoemd wegens de gezamenlijke bevoegdheidsuitoefening op het federale en het gefedereerde niveau.

De gewesten zijn bevoegd voor het economische beleid, alsook voor het afzet- en uitvoerbeleid, overeenkomstig artikel 6, §1, VI, eerste lid, 1° en 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI), zoals gewijzigd. De federale overheid blijft bevoegd voor de verzekering van invoer-, uitvoer- en investeringsrisico's (artikel 6, §1, VI, eerste lid, 3°, BWHI), het handelsrecht, het vennootschapsrecht en de regelgeving voor de vestiging van bedrijven met uitzondering van die in de toeristische sector (artikel 6, §1, VI, vijfde lid, 5° en 6°, BWHI).

Daarom bepaalt het eerste artikel van het ontwerp van decreet dat het een gewestaangelegenheid betreft.

Het tweede en laatste artikel van het ontwerp van decreet houdt in dat het Vlaams Parlement zijn goedkeuring verleent aan de voorliggende overeenkomst, zodat zij in werking kan treden na de instemming van al de betrokken parlementen en na de ratificatie door de federale overheid en door het partnerland.

2. Schets van het partnerland²

2.1. Ligging en politieke gegevens

Tadzjikistan ligt in Centraal-Azië en wordt begrensd oor Oezbekistan, Kirgizië, Afghanistan en China. Het is één van de Centraal-Aziatische landen die niet alleen geostrategisch maar ook economisch van groot belang zijn. Over deze regio liep de legendarische Zijderoute naar China. Ook nu nog vervullen de landen uit Centraal-Azië een brugfunctie met het Verre Oosten. Op een oppervlakte van 143.100 km² leven zowat zeven miljoen inwoners. Het land werd in 1991 onafhankelijk. In 1997 kwam een einde aan de burgeroorlog en sindsdien heeft de situatie zich genormaliseerd. Het grootste deel van het land wordt als tamelijk veilig beschouwd en politiek geweld behoort tot het verleden, ondanks enkele sporadische incidenten. In sommige streken is de controle van de centrale regering beperkt en wordt de dienst uitgemaakt door lokale krijgsheren.

In juni 2003 spraken de inwoners zich in een referendum uit over een herziening van de Grondwet. Een belangrijke wijziging betrof de mogelijkheid tot herverkiezing van de president. De parlementsverkiezingen van februari 2010 zorgden niet voor wezenlijke veranderingen in de samenstelling van het door de regeringspartij gedomineerde Lagerhuis.

De mensenrechtensituatie is na de burgeroorlog fel verbeterd. Tadzjikistan heeft alle belangrijke mensenrechtenverdragen van de Verenigde Naties (VN) ondertekend.

Corruptie is wijdverbreid. Tadzjikistan bekleedt met een score van 2,1 op 10 een gedeelde 164ste plaats op de Corruption Perceptions Index (CPI) 2010. De regering erkent het probleem en ging al over tot arrestaties wegens corruptie en machtsmisbruik.

2.2. De economische situatie

Tadzjikistan is de armste en de meest van Rusland afhankelijke republiek van de voormalige Sovjet-Unie, en één van de armste landen ter wereld. Het aantal mensen dat onder de armoedegrens leeft, wordt geschat op ruim 60%. De regering poogt met een armoedebestrijdingprogramma dat probleem aan te pakken. Het land behoort tot de 19 landen waarvan het Internationaal Monetair Fonds (IMF) in december 2005 de schulden volledig kwijtschold.

Sinds het einde van de burgeroorlog heeft Tadzjikistan vooruitgang geboekt op economisch vlak. Toch blijft de Tadzjiekse economie zwak en is zij kwetsbaar voor veranderingen van externe factoren. In tegenstelling tot zijn buurlanden beschikt Tadzjikistan niet over grote olie- en gasvoorraden. Het is wel wereldtop op het vlak van waterkrachtcentrales die belangrijk zijn voor de productie van aluminium, en het is rijk aan erts en mineralen.

De landbouw, en dan vooral de katoenteelt, is de belangrijkste sector voor de tewerkstelling ondanks het feit dat slechts 7% van het grondgebied voor landbouw in aanmerking komt. Andere producten als fruit, groenten en graan zijn voornamelijk bestemd voor binnenlands verbruik. Een grotere productie wordt gehinderd door een gebrek aan een agrovoedingsindustrie en een beperkt transportnetwerk dat uitvoer onmogelijk maakt.

² Voor het opstellen van dit overzicht werden verschillende bronnen geraadpleegd: publicaties van het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen, het federale Planbureau, het EC Regional Strategy Paper for Assistance to Central Asia for the period 2007-2013 en UNCTAD.

De parallel- en de schaduwconomie spelen samen met de informele sector een belangrijke rol. De nabijheid van Afghanistan en de daarmee gepaard gaande betrokkenheid in drugs-handel, zijn nadelig voor het imago van Tadzjikistan. De informele sector wordt ook sterk beïnvloed door de stortingen van Tadzjiekse gastarbeiders.

De regering heeft een programma van structurele en institutionele hervormingen uitgewerkt dat moet leiden naar een duurzame groei en een vermindering van de armoede. De voornaamste punten van het nationale ontwikkelingsprogramma 2006-2015 zijn:

- een hervorming van de administratie;
- een verbetering van het investeringsklimaat en de ontwikkeling van de privésector;
- regionale samenwerking en integratie in de mondiale economie;
- voedselveiligheid en de ontwikkeling van de landbouwsector;
- de ontwikkeling van de infrastructuur, de communicatie, de energie en de industrie;
- de ontwikkeling van de gezondheidssector;
- een beter onderwijsstelsel;
- een betere toegang tot watervoorraden en sanitaire voorzieningen;
- een verbetering van de sociale zekerheid;
- het waarborgen van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen;
- een duurzaam leefmilieu.

De privatisering van kleine en middelgrote ondernemingen, die op gang kwam na het einde van de burgeroorlog, is quasi afgerond, maar die van grote staatsbedrijven duurt nog voort. De grootste bedrijven in de sectoren transport, infrastructuur en elektriciteits-distributie blijven eigendom van de overheid, maar herstructureringen worden in het vooruitzicht gesteld.

Tadzjikistan bekleedt de 112de plaats op de Human Development 2010 van de Verenigde Naties (VN).

2.3. *Het investeringsklimaat in Tadzjikistan*

In zijn 'in-depth review of the investment climate and market structure in the energy sector' stelt het Secretariaat van het energiehandvest dat de voorbije jaren investeringen in de energiesector een belangrijke rol speelden in de groei van het bruto binnenlands product (bbp). In 2008 waren investeringen goed voor 23% van het totale bbp. De energiesector nam de helft daarvan voor zijn rekening. De toename van buitenlandse directe investeringen wordt evenwel beperkt door problemen zoals een overdreven bureaucratie, een gebrekkig rechtsstelsel, hoge en slecht geïnde belastingen, een gebrek aan goed bestuur, corruptie en een zwak regelgevend kader. Potentiële investeerders worden ook afgeschrikt door de kleine Tadzjiekse markt, een hoge inflatie en een politieke en macro-economische onzekerheid.

De regering is zich ten volle bewust van de problemen. Zij stimuleert buitenlandse directe investeringen omdat zij ervan overtuigd is dat die investeringen een vitale rol spelen in de economische ontwikkeling van het land. De regering beschouwt buitenlandse investeringen als een middel om nieuwe industriële activiteiten te ontwikkelen en bestaande te moderniseren. Een andere prioriteit op middellange termijn is de diversificatie van de economie, teneinde niet langer afhankelijk te zijn van de uitvoer van aluminium en katoen. Het scheppen van gunstige voorwaarden voor buitenlandse directe investeringen maakt deel uit van de strategie om partnerschappen te smeden tussen Tadzjiekse en buitenlandse ondernemers of partners. Buitenlandse investeringen moeten ook de ontwikkeling van bedrijven uit de privésector vergemakkelijken.

In 2007 werd een nieuwe investeringswet aangenomen die buitenlandse investeerders een aantal rechten toekent zoals een gelijke behandeling met binnenlandse investeerders, een vrije overmaking van gelden, een wettelijke bescherming en de verzekering van hun rech-

ten in geval van nationalisatie. Investeerders hebben de garantie dat zij binnen de vijf jaar na een mogelijke wijziging van de wetgeving de voor hen meest gunstige voorwaarden kunnen kiezen. De nieuwe wet bevat wel nog een aantal uitzonderingen voor aangelegenheden die betrekking hebben op de nationale veiligheid, de openbare gezondheid en het leefmilieu.

In maart 2007 stuurde de voorzitter van de Tadzjiekse Kamer van Koophandel een brief naar zijn collega's uit 182 landen waarin hij er onder meer op wijst dat Tadzjikistan een gunstig investeringsklimaat wil scheppen. De publicatie 'Investment Projects: Invitation for Cooperation' bevat de meest interessante investeringsprojecten. Er wordt vooral gemikt op investeringen in waterkrachtcentrales, de ontginning en verwerking van edele metalen en edelstenen, de ontwikkeling van telecommunicatie, katoen en andere landbouwproducten. Ongeveer 300 ondernemingen zijn werkzaam met de steun van buitenlandse investeerders. In maart 2009 werd de website www.tajinvest.tj gelanceerd. Die website bevat informatie over de economische toestand in het land en de investeringsprojecten.

Op 1 juni 2010 had Tadzjikistan bilaterale investeringsovereenkomsten met Azerbeidzjan, China, Duitsland, Frankrijk, India, Iran, Koeweit, Moldavië, Nederland, Oostenrijk, Slowakije, Tsjechië, Turkije, Wit-Rusland en Zuid-Korea. Naast de overeenkomst met de BLEU waren ook die met Algerije, Armenië, Indonesië, Kirgizië, Litouwen, Oekraïne, Pakistan, Qatar, Rusland, Thailand, de Verenigde Arabische Emiraten, Vietnam en Zwitserland ondertekend, maar nog niet in werking getreden.

De NDD kent aan Tadzjikistan volgende noteringen toe: 5 voor oorlogsrisico's en risico's van onteigening en overheidsmaatregelen en 7 (maximum) voor transferrisico's. De NDD verzekert investeringen tegen die risico's, afzonderlijk of in elke mogelijke combinatie. Elke aanvraag wordt echter van geval tot geval beslist op grond van een gedetailleerde analyse. De Delcredereplafonds zijn vastgelegd op 160 miljoen euro.

2.4. Buitenlandse handel

De Tadzjiekse regering is geleidelijk overgegaan tot een vrijmaking van de handel. Dit leidde tot een verhoging van het exportpotentieel en stimuleerde de buitenlandse handel. Sinds 1996 heeft Tadzjikistan een positieve handelsbalans, wat onder meer ook zorgde voor een stabiele betalingsbalans. Non-tarifaire belemmeringen zijn er enkel voor de in- en uitvoer van producten die een impact hebben op de nationale veiligheid. De regering controleert ook de in- en uitvoer van elektriciteit en aardgas.

Tussen 2005 en 2008 konden groeicijfers tot 25% genoteerd worden, maar de wereldwijde financiële crisis deed de handel in 2009 met ruim 20% afnemen. De uitvoer die vooral bestaat uit aluminium (zowat driekwart), katoen en stroom, is voor 85% bestemd voor landen buiten het Gemeenebest van Onafhankelijke Staten (GOS). Nederland is de grootste afnemer, vooral van aluminium. De invoer daarentegen komt voor twee derde uit de GOS-landen.

Tadzjikistan heeft handelsbetrekkingen aangeknoopt met meer dan 80 landen via bilaterale overeenkomsten en samenwerkingsverdragen die steevast een meestbegunstigdenatie-clausule bevatten. Tezelfdertijd richt het land zijn aandacht op relaties in het kader van regionale handelsovereenkomsten en douane-unies.

In mei 2001 diende Tadzjikistan zijn aanvraag in voor lidmaatschap van de Wereldhandelsorganisatie (WTO).

Voor exporttransacties kent de NDD hoge politieke en commerciële risico's toe. Voor transacties met kortlopend krediet kunnen de risico's verzekerd worden zonder dat een

bankgarantie vereist is. Voor transacties met middellang en langlopend krediet kan geen dekking verleend worden voor het non-betalingsrisico en non-transferrisico. De Delcredereplafonds zijn voor kortlopend krediet en speciale transacties vastgelegd op 60 miljoen euro, die voor middellang en langlopend krediet op 160 miljoen euro.

2.5. *De relatie tussen Vlaanderen/België en Tadzjikistan*

België erkende Tadzjikistan op 20 januari 1992 en op 20 april 1992 werden diplomatieke en consulaire betrekkingen aangeknoopt. Er is geen Belgische ambassade in Tadzjikistan. De ambassadeur in Kazachstan is verantwoordelijk.

De Vlaamse handel met Tadzjikistan is beperkt. In 2009 voerde Vlaanderen voor 1,4 miljoen euro uit naar Tadzjikistan dat daarmee de 179ste plaats innam op de lijst van Vlaamse exportbestemmingen. Tijdens dezelfde periode werd voor 800.000 euro ingevoerd. Tadzjikistan bekleedde daarmee de 161ste plaats op de lijst van leveranciers.

2.6. *Het buitenlandse beleid van Tadzjikistan*

Rusland is de voornaamste buitenlandse partner met ook een militaire basis op Tadzjiekse grondgebied. De relaties met Kazachstan en Turkmenistan zijn goed, die met Kirgizië zijn genormaliseerd. Tadzjikistan leeft echter op gespannen voet met Oezbekistan.

Tadzjikistan is in Centraal-Azië het land dat kan rekenen op de grootste Europese financiële hulp. Van 1991 tot 2006 ontving het 499,75 miljoen euro, afkomstig van vier bijstandsprogramma's of -instrumenten, namelijk humanitaire hulp via het Directoraat-generaal Humanitaire hulp (ECHO), het voedselveiligheidsprogramma, macrofinanciering en hulp via de Technische Assistentie voor het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (TACIS). Het Europese Strategieplan voor hulp aan Centraal-Azië (CA RSP) 2007-2013 dat op 27 april 2007 formeel aangenomen werd door de Europese Commissie, legt de nadruk op een regionale benadering van de ontwikkelingshulp. Het Plan wordt ondersteund door een indicatief meerjarenprogramma dat gedurende de eerste vier jaar 314 miljoen euro toekent voor programma's op regionaal en nationaal niveau. Tadzjikistan ontvangt 66 miljoen euro voor enerzijds de bestrijding van de armoede en de verbetering van de levensstandaard, en anderzijds voor goed bestuur en economische hervormingen.

Op 11 oktober 2004 vond de ondertekening plaats van een partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst waarbij een partnerschap tot stand gebracht wordt tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en Tadzjikistan, anderzijds. De overeenkomst waarin de basis gelegd wordt voor de toekomstige contractuele relaties, bevat drie belangrijke componenten: een regelmatige politieke dialoog, samenwerking op verschillende gebieden en bepalingen inzake handel en investeringen. De overeenkomst werd goedgekeurd bij het decreet van 16 juni 2006, en is op 1 januari 2010 in werking getreden.

II. SPECIFIEKE TOELICHTING BIJ DE OVEREENKOMST MET TADZJIKISTAN

1. *Ontstaan van de overeenkomst*

De voorbije dertig jaar sloot de BLEU verschillende overeenkomsten inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen met landen die geen lid zijn van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).

Er vonden geen echte onderhandelingen plaats tussen de BLEU en Tadzjikistan. De delegaties bereikten overeenstemming over een ontwerptekst na een uitwisseling van elkaars typetekst. Die tekst werd op 11 februari 2008 in Brussel geparafeerd.

De overeenkomst werd opgemaakt in het Nederlands, het Frans, het Tadzjieks, het Engels en het Russisch. De Engelse versie is doorslaggevend bij een geschil over de interpretatie van de overeenkomst.

2. Inhoud van de overeenkomst

De BLEU-typetekst

De leden van de BLEU keurden een tekst goed die zij aan hun gesprekspartners voorstellen als basis van de onderhandelingen. Op 29 juni 1994 heeft de Vlaamse Regering die typetekst aanvaard. Sinds 2002 zijn milieu- en sociale clausules opgenomen in de typetekst.

Die zogenaamde BLEU-typetekst bepaalt principieel dat elke overeenkomstsluitende partij eender welke soort van investeringen door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon met de nationaliteit van de andere partij op zijn grondgebied toelaat. Dit is de basis voor de bevordering van de investeringen.

De gedane investeringen genieten te allen tijde op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende partij een eerlijke en rechtvaardige behandeling en een volledige bescherming en zekerheid. Artikel 3 bevat een bepaling van niet-discriminatie terwijl artikel 4 stelt dat de investeerders de behandeling genieten van meest begunstigde natie. Die behandeling sluit wel de voorrechten van de investeerders van een derde staat uit, die verbonden zijn aan de deelneming aan een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of een andere vorm van regionale economische organisatie.

Artikel 5 stelt dat de overeenkomstsluitende partijen dienen te streven naar een wetgeving die een hoge graad van milieubescherming biedt en dat zij die wetgeving stelselmatig moeten verbeteren.

Artikel 6 bepaalt dat de overeenkomstsluitende partijen dienen te streven naar een wetgeving die arbeidsnormen vastlegt in overeenstemming met de internationaal erkende rechten van werknemers en naar een verbetering van die normen.

Artikel 7 verbiedt elke maatregel van onteigening of nationalisatie, tenzij voor het openbare nut, de veiligheid of het nationale belang van de overeenkomstsluitende partij en dan op voorwaarde dat de maatregel wettelijk en non-discriminatoire is, en begeleid wordt door een gepaste en reële schadevergoeding. Dezelfde principes gelden voor schade als gevolg van oorlog en geweld.

Artikel 8 regelt de overmakingen van alle betalingen betreffende investeringen en lonen, waarbij de vrije transfer als principe geldt. Dit artikel uit de typetekst is onverenigbaar met het Europees recht en zal dus aangepast moeten worden. De modaliteiten hiervoor moeten nog door de BLEU vastgelegd worden.

Artikel 9 voorziet in een subrogatie van een partij of een openbare instelling in de rechten en de vorderingen van haar eigen investeerders, indien die partij of instelling schadevergoeding uitbetaald heeft aan die investeerders op grond van een garantie voor een investering. De andere betrokken partij kan dan aan de subrogerende verzekeraar de wettelijke of de contractuele verplichtingen van de investeerder opleggen.

Artikel 10 stelt dat wanneer een vraagstuk betreffende investeringen geregeld wordt bij de overeenkomst en bij de nationale wetgeving van de ene overeenkomstsluitende partij, dan wel bij internationale overeenkomsten, de investeerders van de andere partij aanspraak maken op de bepalingen die voor hen het meest gunstig zijn.

In artikel 11 worden de bijzondere overeenkomsten bevestigd die vroeger tussen een partij en een investeerder van een andere partij gesloten werden. De bepalingen ervan vullen de algemene draagwijdte van deze typeovereenkomst aan. Met bijzondere overeenkomsten worden verbintenissen bedoeld die betrekking hebben op concrete investeringsprojecten.

De artikelen 12 en 13 regelen respectievelijk de procedure voor geschillen over investeringen tussen een investeerder van een partij en een andere partij en die tussen partijen betreffende de interpretatie en de toepassing van deze overeenkomst.

De artikelen 14 en 15 handelen respectievelijk over de transparantie van de wet- en regelgeving, en het overleg tussen de partijen over de toepassing of de interpretatie van de overeenkomst.

Artikel 16 stelt de investeringen die aan de overeenkomst voorafgegaan zijn, gelijk met de investeringen na de inwerkingtreding ervan. De vroegere investeringen worden dus eveneens beschermd.

Artikel 17 bepaalt de inwerkingtreding en de duur van de overeenkomst. De typeovereenkomst treedt in werking een maand na de datum van de uitwisseling van de akten van bekrachtiging. Zij blijft van kracht gedurende een termijn van tien jaar, die zonder voorafgaande opzegging telkens stilzwijgend verlengd wordt met dezelfde termijn.

Vergelijking van de tekst van de overeenkomst met de BLEU-typetekst

De BLEU-typetekst werd bijna volledig aanvaard door de partner. Er zijn slechts enkele vormelijke aanpassingen aangebracht. De voornaamste afwijkingen worden hierna toegelicht.

Het grondgebied van Tadzjikistan bevat ook het luchtruim dat zich boven het land uitstrekt (artikel 1.4).

Paragraaf 5 van artikel 8 over overmakingen, waarin staat dat de in het artikel vermelde waarborgen tenminste gelijk zijn aan die welke toegestaan worden aan investeerders van de meest begunstigde natie, werd weggelaten.

In artikel 12 over de regeling van investeringsgeschillen werden het scheidsgerecht van de Internationale Kamer van Koophandel in Parijs en het Instituut voor Arbitrage van de Kamer van Koophandel in Stockholm, niet voorzien als instellingen waaraan een geschil kan voorgelegd worden. Paragraaf 5 van dit artikel uit de BLEU-typetekst werd niet opgenomen. In die paragraaf staat dat het scheidsgerecht beslist op grond van het nationale recht alsmede op grond van de bepalingen van de overeenkomst, van de bepalingen van de met betrekking tot de investering eventueel gesloten bijzondere overeenkomst en van de beginselen van internationaal recht.

3. Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV)

De Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) bracht op 14 juni 2010 één advies uit over de investeringsovereenkomsten met Barbados, Panama en Tadzjikistan. Hij opteerde ervoor om zich hoofdzakelijk te concentreren op de toetsing van de overeenkomsten aan een aantal principes die de Vlaamse Regering zichzelf oplegde met betrekking tot de onderhandelingen over investeringsovereenkomsten, en om enkele bedenkingen te maken bij de overeenkomsten.

De SARiV is alleszins verheugd te kunnen vaststellen dat de Vlaamse Regering rekening gehouden heeft met het advies dat hij op 15 juni 2009 uitbracht over de investeringsovereenkomsten met Colombia, Oman en Qatar.

De SARiV pleit voor een goed afsprakenkader dat bescherming kan bieden aan de investeringen en de economische activiteiten van Vlaamse bedrijven, zonder dat de regulerende bevoegdheden en de beleidsruimte van de overheden om een beleid van duurzame ontwikkeling te voeren en de mensenrechten, de arbeidsrechten en het milieu te beschermen, ingeperkt worden. Wat betreft de milieu- en arbeidsclausules vraagt de SARiV zich af of zelfs met de clausules het recht om wetten uit te vaardigen, voldoende beschermd is.

De SARiV verwelkomt dat de Vlaamse Regering via haar inbreng in de intrafederale coördinatievergaderingen over het toekomstige EU-investeringsbeleid proactief tracht in te spelen op dat beleid, maar betreurt dat het maatschappelijke middenveld niet vooraf betrokken werd. De SARiV herhaalt daarom dat hij het belangrijk vindt dat de Vlaamse Regering een duidelijke visie ontwikkelt over de toekomst van investeringsovereenkomsten.

De vertegenwoordigers van de ontwikkelingsorganisaties en de vakbonden vinden dat de Vlaamse Regering zou moeten openstaan voor suggesties die gedaan worden in studies, bij het bepalen van haar visie op en standpunten over de toekomstige investeringsovereenkomsten van zowel de BLEU als de EU. Zij vinden ook dat de discussie over het nieuwe Europese beleid en de voorwaarden die zullen opgelegd worden aan bilaterale investeringsovereenkomsten, moeten aangegrepen worden om ook het Belgische BLEU-model grondig te herzien. Hierbij moet gestreefd worden naar meer evenwicht tussen rechten en plichten van gast- en herkomstland, van overheden en investeerders, en van het economische, sociale, milieu- en ontwikkelingsbelang.

De SARiV wijst op de instabiele situatie van Tadzjikistan die pleit voor een extra bescherming van investeringen door Vlaamse ondernemingen. Er is een potentieel voor Vlaamse investeringen in de energiesector.

De Vlaamse Regering is er zich van bewust dat de overdracht van de bevoegdheid voor het sluiten van investeringsovereenkomsten van de lidstaten naar de Europese Unie gevolgen heeft voor onze investeringsovereenkomsten. Een analyse, en een eventuele amendering van de BLEU-typetekst dringen zich dan ook op. De diverse studies die rond dit thema zijn uitgevoerd, kunnen ondersteuning bieden aan dit proces. De modaliteiten van deze oefening zullen samen met de BLEU-partners bepaald worden.

4. Advies van de Raad van State

De Raad van State bracht advies uit op 7 september 2010 (referte 48.630/1/V) en maakte daarin geen opmerkingen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

VOORONTWERP

Ontwerp van decreet houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en de Republiek Tadzjikistan, anderzijds, inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 10 februari 2009

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en de Republiek Tadzjikistan, anderzijds, inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 10 februari 2009, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en de Republiek Tadzjikistan, anderzijds, inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 10 februari 2009, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 26 november 2010.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS